

MAANDORGAAN VAN BIOLOGIA MARITIMA
NEDERLANDSE VERENIGING VAN ZEE-AQUARIUMLIEFHEBBERS
Opgericht 12 November 1939

Nr. 77

7e jaargang nr. 5

mei 1957

ALS EEN ZEESTER.

Tja, ik moest aan die goeie zeester denken, toen ik de frontpagina van het nummer van april las.

U begrijpt het verband niet tussen een zeester en het bedoelde artikel ?

Och, misschien wel een dwaze inval van me;

Maar heeft de zeester soms geen vijf armen of leden? Even zovele leden telt het algemeen bestuur van onze vereniging.

Onze leden weten maar al te goed, dat er soms omstandigheden zijn, waardoor er een schieding ontstaat tussem de zeester en één van zijn vijf leden. Weet u mij te vertellen of de zeester dan een lid afstoot? Of zou dat lid zich afscheiden van de zeester?

Ziedaar het tweede verband van mijn "dwaze inval". Enkele jaren geleden heeft het algemeen bestuur een lid afgestoten. Thans heeft zich weer een scheiding in het bestuur voltrokken.

Ik kan u de verzekering geven, dat het algemeen bestuur deze gang van zaken ernstig betreurt. Het bestuur heeft nl. alle lof voor het door de heer Wouda verrichte werk, doch zijn houding noodzaakte ons tot verbreking van de samenwerking. De positieve mededeling, dat de grieven merendeels op afgunst zijn gebaseerd, is een grove en verregaande insinuatie, welke geheel voor verantwoording van de schrijver blijft.

Het algemeen bestuur heeft, in de vaste overtuiging te handelen in het belang van de vereniging, in zijn vergadering van 15 april jl. het bedanken van de heer Wouda aanvaard en besloten ondergetekende voorlopig te belasten met de redactie van ons maandorgaan.

Holle frasen heb ik voor dit gebeuren niet bij de hand. Ik zal de werkzaamheden als redacteur van ons maandorgaan opnemen en in vrijetijdsbesteding zo goed mogelijk en met werkelijk (niet: vermeende) feilen trachten

Redactie:

M.Bot, Sportlaan 75, Vlaardingen

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen en of illustraties alleen geoorloofd na schriftelijke toestemming van de redactie

Verschijnt medio van elke maand

Gratis voor leden

te verrichten.

Ik ben er daarbij van overtuigd, dat de goedwillenden, dus alle leden, onder deze omstandigheden er aan zullen medewerken, dat deze veranderingen geen kwade gevolgen voor onze vereniging zullen meebrengen. Dan zal, net als bij de zeester, het vijfde lid van het bestuur spoedig te voorschijn komen.

M. Bot

----- BESTUURSMUTATIES -----

In de vergadering van het algemeen bestuur, welke op 27 Maart j.l. werd gehouden, deelde de heer J.C. van Egdom te Rotterdam mede door tijdsgebrek genoopt te zijn de functie van algemeen secretaris neer te leggen. Tijdens deze vergadering verklaarde ondergetekende zich bereid het secretariaat op zich te willen nemen.

In de daarop volgende vergadering van 15 April heeft de heer M. Bot te Vlaardingen zijn bedanken als penningmeester ingetrokken.

Mogelijk ten overvloede volgt hier de huidige samenstelling van het bestuur:

Algemeen voorzitter: Ir. H.E. Westenberg,
Johan van Oldenbarneveltlaan 20,
's-Gravenhage.

Algemeen secretaris: J.H. Kroon,
Leeuwerikstraat 8,
Leiden.

Algemeen penningmeester: M.Bot,
Sportlaan 75 ,
Vlaardingen. giro 349352.

1e algemeen commissaris: J.C. van Eg dom,
Leeuwenbekstraat 31a,
Rotterdam - N.

2e algemeen commissaris: vacature.

J.H. Kroon, secretaris.

LAAGWATERTIJDEN voor HOEK VAN HOLLAND (1957)

Datum	1e tij	cm.min NAP	2e tij	cm.min NAP	Maan
1 Juni	0.03	81	12.23	66	-
2 Juni	0.55	76	13.03	59	-
5 Juni	-	-	-	-	LK
8 Juni	6.02	92	19.08	64	-
9 Juni	7.41	84	20.01	71	-
12 Juni	-	-	-	-	NM
15 Juni	0.07	85	12.16	69	-
16 Juni	0.45	85	12.55	65	-
20 Juni	-	-	-	-	EK
22 Juni	4.03	89	16.44	59	-
23 Juni	5.12	85	17.59	61	-
27 Juni	-	-	-	-	VM
29 Juni	11.26	59	-	-	-
30 Juni	0.01	78	12.12	55	-
Voor Westkapelle	2:37 uur vroeger,	voor Tholen	1.00 uur vroeger,		
voor Scheveningen	0.25 uur later,	voor IJmuiden	1.03 uur later,		
voor Den Helder	9.06 uur vroeger,	voor Delfzijl	4.30 uur vroeger.		

LEIDEN

Op Woensdag 23 Januari vergaderde de afdeling Leiden ten huize van de secretaris van de afdeling. Op deze vergadering was 50 % der leden aanwezig. Na opening der bijeenkomst werd met teleurstelling kennis genomen van de oprichting van een 3e vereniging van zee-aquariumliefhebbers. Waarom moeten zo weinig liefhebbers zo verdeeld zijn ?

De secretaris deed vervolgens mededeling, dat er dit jaar in verband met het congres van de Nederlandse Bond "Aqua Terra" een tentoonstelling van aquaria zal worden gehouden in Leiden. Onze afdeling wordt te hulp gevraagd bij de inrichting en verzorging van zee-aquaria.

De heer Piket demonstreert een nieuwe aquariumpomp (type Saja), waarna zich een gesprek over pompen ontwikkelde. De heer Spijker maakte zelf pompen, en zal eens zo'n eigen fabrikaat demonstrenen.

Het nieuwe boek van Entrop wordt met veel belangstelling bekeken. Dit boek zal voor velen een welkome raadgever zijn.

Hierna vertelde de secretaris het een en ander over de zee kreeft, waarvan een uitvoerige beschrijving in "De Kor" heeft gestaan. Twee gedroogde huiden werden gedemonstreerd.

Een leerzame en gezellige avond, die om 11 uur werd gesloten.

Op 20 Februari 1957 kwam de afdeling wederom bijeen, nu ten huize van de heer Alleman te Wassenaar.

Bij afwezigheid van de voorzitter opende de secretaris de vergadering. Vol bewondering werd gekeken naar een prachtige bak met koraalvissen van onze gastheer. Deze verkreeg het woord en vertelde het een en ander over de inrichting en verzorging van zijn aquarium. Bovendien was er nog een mooie collectie schelpen en koralen tentoongesteld.

De gastvrouw onthaalde ons op koffie met gebak.

Na de pauze vertoonde de secretaris nog enige kleurenfoto's van koraalvissen in de bak van de heer Alleman, opgenomen met behulp van een electronenflits.

Een mooie avond voor onze liefhebberij. Jammer, dat maar 33 % der leden aanwezig was.

Het was ten huize van de heer Eversteyn te Voorschoten, dat de afdeling op 1 April 1957 bijeen kwam.

De voorzitter opent de vergadering en heet in het bijzonder een nieuw lid, de heer Ober, van harte welkom. Deze avond was bedoeld een praatavond te zijn. Na bespreking van enige moeilijkheden en mogelijkheden in de vereniging, gaan we maar de zolder, waar onze gastheer zijn aquaria heeft staan. Twee flinke bakken. In de grootste bak zwommen een paar harders lustig rond en doken uit de rotswand een slijmvis en meun te voorschijn. In de anemonenbak prijkten: zee-anjelierren, paarde-anemonen, sagartia's en een kleine zee-dahlia, afkomstig uit Hoek van Holland. Een zeespin, zeesterren en een heremiet compleeteerden de fauna van de bakken. In de bak waarboven een buislamp brandde had zich een flinke algengroei ontwikkeld.

Voorts demonstreerde de secretaris een boek "Tropische Meeresfische" van Dr. Ladiges, waarin verschillende kleurenfoto's zijn afgedrukt, die deze "vlin-ders" der tropische zee tuinen in al hun kleurenpracht lieten zien.

Vervolgens demonstreerde de secretaris het proefschrift van de heer I. Kristensen over de Kokkel.

Om 11 uur werd deze gezellige avond besloten.

----- N.B.A.T.-BOND SDAG 1957 -----

De meesten van onze leden zullen wel op de hoogte zijn van de plannen voor de bondsdag van de Nederlandse Bond "Aqua Terra", welke te Leiden zal worden gehouden op 13 Juli a.s.

Op gevaar af in herhaling te treden, willen we er hier nog even de aandacht op vestigen. Immers, heeft men een prettige gebeurtenis beleefd, dan praat men doorgaans nog lang er over na. Waarom dus niet nu reeds gezogd, dat wij allen straks nog lang zullen napraten over de Bondsdag 1957?

Uit het programma-van-de-dag memoreren wij in het kort :

Opening - ontvangst-ten-stadhuize - een lezing door A. van den Nieuwenhuizen - een gezellige avond met een afwisselend programma - en niet te vergeten, een door de Leidse aquariumverenigingen georganiseerde tentoonstelling, welke wordt gehouden van 29 Juni tot en met 15 Juli 1957.

Een manifestatie, die alle vorige tentoonstellingen volkomen in de schaduw zal stellen. Dat alleen-al is een reisje naar Leiden waard.

Dus afgesproken? U houdt 13 Juli 1957 vrij en U geeft U nu reeds op aan de heer N. Ruyssenaars, van Genderemstraat no. 14 te Alphen a/d Rijn, onder storting van f. 2,75 per persoon op zijn girorekeningnr. 191310.

Tot ziens, straks in Leiden.

----- WORLD FEDERATION OF AQUARISTS -----

Hiermede brengen wij te Uwer kennis, dat de World Federation of Aquarists op 12, 13 en 14 Juli 1957 een internationaal congres voor aquariumliefhebbers in Leiden organiseert. Het congres zal de doelstellingen van de W.F.A. bevorderen. Het zal gelegenheid geven tot uitwisselen van ervaringen en gedachten tussen serieuze aquariumliefhebbers op internationaal niveau. De uitgenodigde sprekers hebben allen hun medewerking toegezegd en wel zonder honorarium te accepteren.

De kaspositie van de W.F.A. laat geen financiering van congressen toe zonder bijdrage van de deelnemers. De organisatie-commissie is daarom genoodzaakt ter bestrijding van de kost en voor alle deelnemers congresgeld te heffen. Dit bedrag is vanzelfsprekend zo laag mogelijk gehouden.

Verwacht mag worden, dat deze kosten voor de belangstellenden geen bezwaar zullen zijn, om aan dit congres deel te nemen.

Alle verlangde inlichtingen worden gaarne verstrekt door de heer A. van den Nieuwenhuizen, Weissenbruchweg 13, Heemstede.

----- ROGGEN MET RADAR -----

door

H. Compaan

De heer R.D. Keynes schetst in "Endeavour" (1956, pag. 215 e.v.) de huidige stand van zaken voor wat betreft het onderzoek over de electriciteits-epwekking door sommige vissoorten.

In de eerste plaats moent hij enige cijfers. Electrophorus electricus kan bij geopend circuit spanningen tot 600 Volt teweeg brengen. Bij gesloten circuit komt deze vis tot een stroomsterkte van 1 Ampère. Torpedo kan bij 50 Volt een stroomsterkte van verscheidene ampères ontwikkelen ! Dat komt dan dus meer op een vermogen van enkele honderden Watts !

Men weet nu ook veel meer over de organen, die de stroom verwekken. Deze zijn ongeveer op dezelfde manier opgebouwd als een sterke batterij: vele kleimtjes maken één grote. Eén zo'n klein batterijtje in het orgaan is een

plat, schijfvormig celletje, dat in wezen (waarschijnlijk) een gemodificeerd spierweefselcel is.

Nu is het met electriciteit zó gesteld, dat men een hoge spanning nodig heeft om een redelijk sterke stroom door een stroomkring te kunnen sturen, als deze een hoge, elektrische weerstand heeft. Is de weerstand van de kring laag, dan kan met een lagere spanning worden volstaan. Om een hoge spanning te bereiken, is het nodig, dat véél batterijtjes in serie worden geschakeld. In de natuur is het nu zó ingericht, dat in het electriciteits-orgaan van zoetwatervissen veel celletjes in serie zijn geschakeld en bij de zeevissen veel celletjes parallel. Zeewater heeft namelijk een lagere elektrische weerstand dan zoet water; er behoeven dus geen hoge spanningen te worden gebruikt !

Wat de zaak echter nog veel interessanter maakt, is, dat men heeft ontdekt, dat veel van de vissen, die electriciteit kunnen verwekken, deze gebruiken als een soort privé-radar. Zij kunnen er hun weg mee vinden, er hun richting mee bepalen en er hun omgeving mee aftasten. Een argument hiervoor is, dat vele van deze vissen pas elektrische pulsen gaan uitzenden, als zij in beweging komen. Dit was in Artis te zien.

Proeven hierover zijn vooral verricht door de heren Lissman in Cambridge en Coates in New York. *Gymnarchus niloticus* kan zelfs geleiders en niet-geleiders (voor electriciteit) van elkander onderscheiden en zendt onder het zwemmen met een frequentie van 300 pulsen per seconde. Met welk orgaan de vis de detectie verricht, is onbekend. Wél is bij proeven gebleken, dat bij één van de vissoorten de detectie werd gestoord, als de kop werd gelakt ! Verscheidene vissoorten zenden maar heel lage spanningen uit (enkele volts) en deze dienen kennelijk uitsluitend voor de richtingsbepaling. Dit is bv. het geval bij verscheidene soorten van roggen.

----- EEN MASSALE STRANDING VAN DE MAKREELGEEP -----

door
Ingvar Kristensen.

De Makreelgeep (*Scombrox saurus*) is een zeldzame verschijning aan onze kust. Hij is niet moeilijk te herkennen: uiterlijk lijkt hij erg op de gewone Geep (*Belone belone*), maar hiervan is hij gemakkelijk te onderscheiden door zijn makreelachtige vinnetjes aan de staart. Verder heeft hij een uiterst dunne, buigzame bek en hij wordt niet zo groot (maximaal 40 cm).

De soort hoort thuis in de Atlantische Oceaan en in de Middellandse Zee. De jonge makreelgeepjes worden in open zee aan beide zijden van de equator aangetroffen, en vooral in de Sargassozee - de kraamkamer van de Paling - zijn ze talrijk. Die jongen hebben, evenals de gewone geepjes, aanvankelijk nog maar korte snavelstompjes, maar spoedig groeit de ondersnavel uit en later ook de bovensnavel. Eerst als de dieren + 16 cm lang zijn, hebben de snavels de volwassen vorm gekregen.

Met de Gorfstroom drijven de jonge makreelgeepjes in de richting van West-Europa. Zij houden zich in grote scholen in de bovenste waterlagen op en jagen daar op planktonkreeftjes, kleine visjes, enz.

Als zij een lengte van + 30 cm bereikt hebben, trekken ze in de loop van Juni naar de Ierse en Britse westkust, waar zij, althans in vroeger jaren, bij duizenden met oppervlaktenetten werden gevangen. Zij blijven daar de gehele zomer en trekken in het najaar - uiterlijk eind November - weer naar de Oceaan terug. Over het algemeen schijnen zij het Kanaal en de Noordzee te vermijden, maar enkele exemplaren worden toch bij tijd en wijle in de Noordzee aangetroffen en wel in hoofdzaak in de maanden November en De-

cember. Voor Nederland kunnen wij het volgende lijstje samenstellen, dat de gegevens uit Redeke's "De vissen van Nederland" bevat, verbeterd en aangevuld met gegevens van het Zoölogisch Station.

- 1909 eind nov. meer dan 13 ex. Helderse zeedijk (Redeke legit)
- 1934 14 juni 1 ex. Helderse zeedijk (Zoöl. Stat.)
- 1935 21 dec. 1 ex. bij wrakten Zuiderhaaks (Zoöl. Stat.)
- 1939 30 nov. 1 ex. bij Bergen op Zoom (mej. A.P.C. de Vos)
- 24 dec. 1 ex. Helderse zeedijk (Zoöl. Stat.)
- 26 dec. 2 ex. Helderse zeedijk (Zoöl. Stat.)
- 27 dec. 1 ex. Helderse zeedijk (Zoöl. Stat.)
- 1941 18 dec. 1 ex. bij 't Hoorntje, Texel (Zoöl. Stat.)
- 1951 2 dec. 1 ex. dijk NO van Hoedekenskerke (J.C. Lodder)
- 1952 5 jan. 1 ex. Waddenzeedijk van Terschelling (G.W. Jongens)
- 1955 27 dec. 2 ex. strand van de Mok, Texel (Zoöl. Stat.)
- 28 dec. 's avonds groot aantal op strand v. Egmond } in totaal op zijn
- 's morgens idem } minst een goede
- 's avonds idem } honderd
- 29 dec. 's morgens idem } (H. Wijker)
- 2 ex. op strand bij Huisduinen (Zoöl. Stat.)
- 2 ex. op strand bij Nieuw Den Helder (Zoöl. Stat.)
- 30 dec. 1 ex. op strand bij Nieuw Den Helder (Zoöl. Stat.)
- 1 ex. op strand bij Huisduinen (Zoöl. Stat.)
- 31 dec. 1 ex. op strand bij Huisduinen (Zoöl. Stat.)
- een tiental gesignaleerd op de dijk bij Huisduinen.
- 1956 5 jan. 1 ex. uit de maag van een Doornhaai (Acanthias), 35
- km W van Den Helder (Zoöl. Stat.)
- 1 ex. levend op strand van Zandvoort (Zoöl. Mus. A'dam)
- 20 jan. 1 ex. dood op strand van Egmond (Zoöl. Mus. A'dam)

De massale stranding, die op 27 december 1955 begon, is wel opmerkelijk. Er woedde tijdens die dagen een westerstorm, die vermoedelijk niet zonder invloed op het aanspoelen van zovele Makreelgepen is geweest. In die dagen vonden de Egmonders telkens na het hoge water een aantal dieren op het strand. De meeste vissen werden enige uren na het hoge water levend gevonden, zo deelde ons de heer H. Wijker, vishandelaar te Egmond aan Zee, mede. In totaal waren het er op zijn minst honderd (waarvan de meeste werden gebakken!) Zij waren allemaal van één grootte, zoals bij vissen van één school dikwijls het geval is. Wordt vervolgd.

VERENIGINGSADRESSEN:

Algemeen voorzitter: Ir. H.E. Westenberg, Johan van Oldenbarneveltlaan 20, 's-Gravenhage.

Algemeen secretaris: J.H. Kroon, Leeuwerikstraat 8, Leiden.
(Inlichtingen over en aanmelding voor het lidmaatschap; alle algemene correspondentie betreffende de vereniging)

Alg. penningmeester: M. Bot, Sportlaan 75, Vlaardingen, giro-nummer 349352 (Contributie-betalingen, donaties, enz.)

1e algemeen commissaris: J.C. van Egdom, Leeuwenbekstraat 31a, Rotterdam N.

MAANDORGAAN "DE KOR":

Zendt alle kopij en daarmee verband houdende stukken, alsmede opgaven van advertentie-teksten, aanvragen voor proefnummers en adresveranderingen uitsluitend aan de redactie: Sportlaan 75, Vlaardingen.